Poštarina plaćena u gotovu

Obitelj

ROMANI RAZBOJNIČKA KARAVANA i VELIKA LJUBAV

4 NOVELE I NATJEČAJ

U HALJINI OD PRIJE 80 GODINA
na pokladnom plesu

4 KUNE

BROJ 2. U ZAGREBU 14. VELJAČE 1942.

Izvorna novela

ČUDOTVORNA RAKIJA

Napisao Antun Matasović

Kako je poznato, Babogredci spadaju među najdobrodušnije ljude na svijetu.

Možeš im reći, što te je volja, možeš im pogrditi što god hoćeš, oni će se samo nasmijati i prijeći preko toga, kao da ništa nije bilo. Ali jedino im rakiji ne smijete ništa prigovoriti, jer onda zlo i naopako.

To je kod njih još od one dobe, kad su beravsko blato gazili Pametni Pera i Premudri Andra. To su bila dva sasvim obična čovjeka, kakvih i danas još ima u Babinoj Gredi, ali njih dvojicu su svi uvažavali i poštovali, a kojega više, to je teško bilo reći, jer njih dvojica kao prvi susjedi bijahu uvijek zajedno.

Ipak se jedamput desilo, da je Andro stao Peru izbjegavati. Čim ujutro ustane iz kreveta,

PISAC OVE NOVELE ANTUN MATASOVIĆ napisao je tri romana iz seljačkog života, a četvrti je baš dovršio

nabije šljeminu (stari šešir) na glavu, pa sve nekud u stranu, da se s kim ne sretne. Čudno bilo Peri, što je to s njigovim susjedom, ali nikako se ne može s njime sastati. Ipak ga jednom ulovi, kako stoji na mostu preko Berave, puši svoju lulicu i pljucka u vodu.

»A što ti to, čovječe, radiš!« upita ga Pera.

»Gledam i mislim, ima li ta naša Berava sto kablića vode?«

»Sto kablića! Za velikim ti to stoji,« mudro mu odgovori Pametni Pera.

Andra kimne glavom i lijevo i desno, kao da mu i vjeruje i ne vjeruje, a šljemina mu se, koju je valjda još od šukundjeda naslijedio, omakne i spade s glave. Tada Pera ugleda čudo nevidjeno na Andrinoj glavi. Kosa mu izrasla i prorasla u čitavu prašumu na glavi, kao da nikada nije osjetila češlja u sebi.

»Što je to s tobom, druže, da takvu sramotu nosiš na glavi?« upita Pera.

»Eto vidiš,« tužno će Andra, »prebio mi se češljić, pa se nemam čim počešljati. Stid me s ovakvom glavom među ljude izaći.«

»Pa kupi drugi.«

»Bio sam ja neki dan u Vinkovcima, ali išću dva grošića, a tko će dati toliki novac za jedan češljić,« uzdahne Premudri Andra.

Pera mu potvrdi glavom, da ima pravo, pa ga onda mudro savjetuje:

»Imaš ti svoja kola i konje, pa hajde u Osijek. Tamo ćeš dobiti češljić za jedan grošić.«

Andrino se lice razvedri, te rekne:

»Imaš ti pravo, na to nijesam ni mislio.«

Podigne svoju šljeminu, nabije ju na glavu i dogovori se s Perom, da će njih dvojica u nedjelju u Osijek po češljić. Kad su čuli drugi Babogreci za njihovu namjeru, našlo se odmah desetak i više drugih, koji su odlučili ići s njima u Osijek. Svaki je imao tobože po nešto kupiti, a pravi su razlog krili jedan od drugog. Bilo je naime ljetno vrijeme, kad je ljudima izašla rakija, jedino je Andra imao prave domaće, a svaki je želio, da makar jezikom lazne, ako je se i ne bi napio.

U nedjelju krenulo jedno desetak kola put Osijeka, a svaki se spremio, kako je znao i mogao. Netko kupio oku patoka u domaćoj birtiji, a neki je pribavio litru špiritulje čak iz Šamca, jedino je Andra napunio čitavu čuturu prave svoje rođene mučenice. Porano pošli, da do večeri stignu, a putem pomalo pijuckaju i sve misle, kako bi se domogli Andrine čuture. Sve čekaju, kad će on koga ponuditi, pa da čutura zaputuje od ruke do ruke, ali on se ni svoj ne čini, nego kad je nagne, kao da je ni skinuti s ustiju ne će, a ni od šale da bi koga ponudio. Zavide mu ljudi, pa kad odčepi čuturu, napnu nosnice, makar samo da osjete miris prave šljivovice, kad je ne mogu okusiti.

Prolaze tako babogredska kola iz sela kroz selo, podne davno prošlo, a žene posjedale pred kuće na svoje razgovore. Babogredci veseli, samo kivni na Andru, što im ne da rakije, a tada se sjeti Pera načina, kako će je se domoći, pa predloži, da jedan drugom zagaće zagonetke za rakiju. Tko pogodi, tko ne pogodi, i tako se izredali svi, no malo je koji ostao bez rakije, jer zagonetke su bile poznate.

Nakon toga predloži Andra, da se klade. Svi pristanu i navale na Andru, da on počne.

»Dobro, ako izgubim okladu, moja je čutura vaša, ali ako dobijem, svi vi meni morate dati svoju rakiju,« postavi kao uvjet.

Ljudi pristanu, no dometnu, da on mora dobivenu rakiju odmah popiti. Bilo mu je pravo i postavi okladu, da će naći zlu ženu. Ljudi mu se nasmiju, jer su svi znali za tu starinsku šalu sa ženama, no Andra je šutio do prvoga sela. Tamo kod jedne skupine žena skine šešir s glave i povikne:

»Hvaljen Isus, zla ženo!«

Žene su po nošnji poznale, da su to Babogredci, nasmiju se i dobace nešto na račun njihova sela. Ljudi navale na Andru, da je izgubio okladu, no on im rekne, da se nije okladio s njima, da će baš u ovom selu naći zlu ženu, ali će je već naći. Svoj je pozdrav opetovao još u dva sela s jednakim uspjehom, no u slijedećem se selu na njegovu riječ odupre jedna žena iz skupine, te mu vikne:

»Tko tebi kaže, da sam ja zla žena?«

»Ti sama,« odvrati joj on mirno, »jer ja sam pozdravio samo zle žene, a sve šute osim tebe.«

Tako je Andra dobio okladu, i iza sela predadu mu ljudi svoje oke i litre, a Andra, kako koju dobije, salije sve u sebe, što je u kojoj još ostalo. Lije on u se, a ljudi se snebivaju, koliko Andra može podnijeti. Ali ni more nije bez dna, pa kod zadnjih boca jedna smlavi Andru. Kako ju je nagnuo na usta, tako se prevalio i pao na sijeno u kolima, te stao hroptati, kao da umire.

Babogredci mu se stali smijati, jer su držali, da se šali, te ih hoće prestrašiti. Ali kad hroptanje nije prestalo, uplašili se ljudi, pa se svi skupili oko Andrinih kola. On je hroptao sve slabije, dok nije prestao, a u licu je bio blijed, kao da ni kapi krvi nije u njemu. Babogredci su vidjeli u zlo, pa drmali Andru, vikali mu u uho, vukli ga za kosu i brkove, a on nit što čuje, nit osjeća kao klada drveta.

»Mrtav, pa mrtav,« uzdahne Pera, a ljudi što će, nego prostru sijeno po kolima, slože na nj Andru i prekriže mu ruke na prsima.

»Umro ti, druže, i bez popa i bez svete marinjske svijeće,« uzdisao je dalje Pera, a da mu mrtvi susjed ima bar kakav znak, metne mu u ruke svoju upaljenu lulu i tada krenu u svoju Babinu Gredu tužni i žalosni, što ih je tako grozna nesreća zadesila.

Kola za kolima polako voze sve nogu na nogu, a skrušeni Babogredci gologlavi, nit im je do razgovora, a kamo li čak do pjesme ili šale. Kad su došli u prvo selo, ljudi su ih čudom gledali, da se već vraćaju i da mirni i gologlavi sjede u kolima, kao da svetinju voze.

»Što je s vama?« pitali ih.

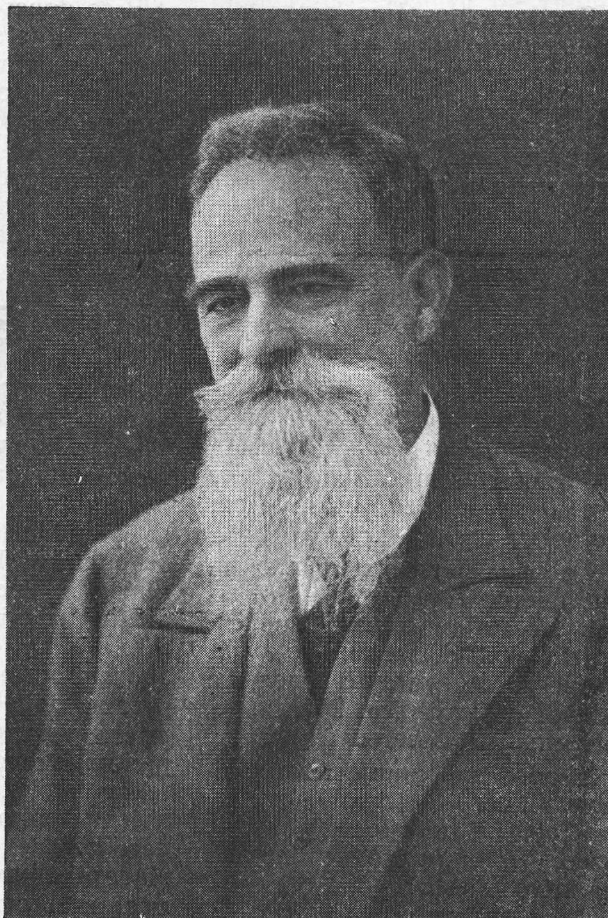
»Mrtvaca vozimo,« odgovore tužni i žalosni Bagogredci.

Ljudi su poskidali šešire i opkolili kola, a kad su im Babogredci ispripovijedali, što je bilo, upita ih jedan, jesu li Andru istrljali rakijom, jer možda je čovjek samo izgubio svijest. Babogredci odluče da još i tim lijekom pokušaju svome drugu povratiti dušu, kad im to nije drugim načinom uspjelo. Pera podigne Andrinu čuturu i prolije krupne suze niz obraze, da li od žalosti za susjedom ili što je čutura lagana, tko bi znao. Prodrma njom i ustanovi, da još nešto rakije ima u njoj. Odčepi je, nagne se nad Andru i prije nego ga počne mazati, rekne tužno više kao za sebe:

»Andra, hoćeš li rakije?«

Na te riječi otvori Andra usta, a prestrašenom Peri zadršće ruka, te nekoliko kapi rakije padne Andri na jezik. On ih proguta, te opet zine. Pera mu sada nalije rakije u usta, a Andra je pohlepno proguta. Još mu je tako nekoliko puta nalijevao kao bolesnoj mački mlijeko žlicom, a Andra se najednom protegne, kihne, sjedne, uzme čuturu iz Perine ruke, poštenski se napije i poslije toga kao da mu ništa nije ni bilo.

Obradovani Babogredci okrenu opet kola prema Osijeku, šicnu bičem po konjima i odvezu se pjevajući, da ih više ni vile ne bi dostigle.

DR VELIMIR DEŽELIĆ ST.

Dne 7. veljače navršila se prva godišnjica od smrti ovog hrvatskog pisca, koji je u svojim brojnim romanima obradio razdoblje hrvatskih narodnih kraljeva te tim podržavao u hrvatskim dušama širokih narodnih slojeva čežnju za obnovu hrvatske državne slobode

Od toga dana nitko živ ne može podnijeti Babogredce, kad je govor o njihovoj rakiji, jer, vele, da je ona kadra i mrtvoga na život privesti.

BIO SAM KOD UREDNIH LJUDI

Napisao Hans Harbeck

Već dulje vrijeme obećavao sam svom prijatelju Teodoru, da ću ga pohoditi u njegovu stanu, Napokon pruži mi se zgoda. Vrtić njegove kućice činio je dobar dojam. Neupadno uspravio sam se i pozvonio. Otvorio mi je Teodor glavom i odmah me upitao:

»Jesi li dobro očistio cipele?«

Rekao sam, da jesam.

Teodor zadovoljno kimne glavom i uvede me u svoj tihi dom. Dočeka me njegova žena. Imala je opravu zakopčanu do vrata i bila je duga i tanka kao linear. Sastavio sam pete, izmrmljao sam nešto učtivo i uzorno sam poljubio ruku, koja mi je bila ponuđena odozgo s odmjerenim dostojanstvom. Onda smo sjeli. Odabrao sam stolicu, koja je bila kraj zida, i sjedoh. Ali već me Teodor upozori:

»Nemoj sjedati blizu zida. Možda imaš masne vlasi, koje bi ostavile mrlje!«

Poslušao sam otisnuo stolicu pol metra naprijed. Bračni se par pohvalno nasmiješi.

Da se posjet i materijalno začini, metne domaćina na stol tanjir sa četiri komada šunke i zdjelu ukusno izrezane rotkvice. Jedući i razgovarajući pade mi pogled na knjižnicu. Dignem se, otvorim je i izaberem knjigu.

Teodor mi munjevitom brzinom vikne:

»Zabilježi mjesto, gdje si je uzeo, jer bi ju mogao metnuti na krivo mjesto!«

Žena nadoveže:

»Umijte ruke, prije nego uzmete knjigu!«

Odložio sam knjigu na mjesto i zapalio sam cigaretu. I ovaj umjereni užitak bio je ..novit. Kad je pepeo dosegao izvjesnu dužinu, upru moji domaćini puni straha oči na moju cigaretu i naglo mi dogurnu pepeonik.

Opazim na stoliću prekrasnu vazu. Odem do nje i uzmem ju u ruke, da je ogledam. Bračni me par brižno opkoli i pažljivo je pratio svaku kretnju, koju sam učinio. Kad sam vazu htio vratiti na mjesto, Teodor poviče:

»Pazi! Budi jako oprezan, jer ćeš nam ostrugati stol!«

Ostavim vazu na miru i predložim, da idemo u glazbenu sobu. Imao sam volju zasvirati nešto oštro na klaviru.

Prijedlog se svidi, ali odmah su me pitali, da nemam po čem gumene pete. Imam, i zato Teodor reče:

»Pete od gume ostavljaju trag na parketima. Čekaj malo!«

Brzo donese nekoliko složenih novina, koje su čekale složene u kutu, i pažljivo ih razvije i prostre pod. Morao sam proći po tom papirnatom sagu i sjednem za piano. Ali manem se sviranja i stanem pred svoga prijatelja.

»Teodore,« rečem značajno. »Ti misliš, da imaš stan, je li?

»Naravno da imam stan,« odgovori on.

»Čak misliš, da imaš lijep stan, je li istina?«

»Razumije se.«

»Dopusti, da ti ja kažem, da uopće nemaš stana.«

Teodor me u čudu pogleda.

»Upravo je tako, dragi prijatelju,« nastavim smijući se. »Nemaš ti stana, nego stan ima tebe!«

Prije nego su Teodor i njegova uzvišena supruga sasvim pojmili smisao mojih riječi, poklonim se i odem slobodno odahnuvši na večernji uzduh.

Preveo A. D.

BLAGDAN LUTAKA

Svakoga proljeća djevojčice u Japanu imaju svoj veliki dan: blagdan lutaka. To je prava radost malih Japankinja. Ali njihova radost toga dana, prima se i roditelja. Djeca u Japanu uopće misle, da su zato stvorena, da čine radost starijima, da žive za njih, da se žrtvuju za njih. Velika je djetinja ljubav u Japanu, a još veće poštovanje prema roditeljima. Dirljive primjere o tome pričaju neke Japanske legende. To je vrlina Dalekog Istoka, koja kasnije rađa slijepu pokornost prema vladaru zemlje. Ta odanost prema vladaru slikovito se izražava i u ovoj svetkovini.

Među mnogim lutkama, koje djevojčice na taj dan dobiju od svojih roditelja, ističu se dvije: kralj i kraljica. Kraljica je bogato iskićena. Kraljevski par okružuje dvorska svita, a sasvim male lutke predstavljaju narod. Sa svoga visokog prijestolja vladar opominje svoje podanike na pokornost.

Osobito je poslušnost simbolična za japansku ženu. U životu za nju postoje tri najsvetije zapovijedi: poslušnost prema ocu, poslušnost prema mužu, poslušnost prema sinu, kad ostane udovica. Ona se još u najranijoj mladosti uči na pokornost. Zato cijeloga života ostaje mirna i krotka.

Isto, kao što i njihove majke, tako tiho i povučeno žive i djevojčice proslavljajući svoj veliki blagdan sasvim skromno. Cijeli dan ostaju u društvu svojih porculanskih lutaka, na koje i one same mnogo liče. Klečeći na šarenim dušecima igraju se njima ili same izvode ljupko neke japanske narodne (igre) plesove. Jedna drugu poslužuju slatkim pićem zvanim »širosake«.

Među njima nema ni jednog dječaka. Njegov veliki dan je peti svibanj, koji se proslavlja mnogo bučnije. U svim mjestima u Japanu ogromni šarani od papira i platna na visokim štapovima lepršaju zrakom kao zastave. Šaran je simbol hrabrosti i snage: kao što šaran pliva uz vodu, tako i dječak treba hrabro da svladava sve zapreke u životu.

Na blagdan lutaka i muž je ranije poklanjao lutku svojoj mladoj ženi, ali taj običaj polako izumire. »Hina matzuri« ostaje u glavnom dan posvećen malim djevojčicama. Slavi se i u najsiromašnijoj japanskoj kući. Svaka porodica s najvećom radošću očekuje »Hina matzuri«, blagdan malih djevojčica i njihovih lutaka. A. Đ.

VELIKA LJUBAV

ROMAN IZ ŽIVOTA SLOVAČKIH HRVATA — PIŠE DR JOSIP ANDRIĆ

(Nastavak)

II.

Kod rihtara (seoskoga kneza) Martina Turinića sjedjeli su za stolom dr Marković i dr Grančić s domaćinom i njegovim sinom sveučilištarcem Jožkom. Domaćica i njena kći Štefina, plavooka osamnaestgodišnja djevojka, dvorile su goste nudeći ih objedom, koji su na brzu ruku priredile. Nisu se nadale gostima.

Kad su dr Marković i dr Grančić oko devet sati prije podne stigli autom iz Trnave, nisu se kanili zadržati u Hrvatskom Grobu duže nego dva sata, da stignu za objed još natrag u Trnavu, gdje su ih zastalno i očekivali. Najprije su posjetili župnika, koji ih — bio je to stari svećenik, a bio je na toj župi još iz madžarskog doba — nije baš najljubaznije primio. Vidjelo se, da je u njemu još bio ostao duh stare vlasti, te mu novi slovački vjetar, koji je dolazio tamo ispod Tatra, nije prijao. Zavukao se u svoj župni dvor te osim svoje svećeničke službe ni za što drugo nije htio znati. A sad su ga došli uznemiriti nekakva dva doktora čak iz Hrvatske. Ljubazno im se smješkao, ali nije ih ni ispratio, kad su izlazili iz župnog doma. Dao im je svog zvonara, da im odključa i pokaže crkvu, i to je bilo sve. Kad su razgledali crkvu i groblje, uputili su se učitelju. To je bio nekakav Čeh, kakvi su iza prevrata g. 1918. u mnoštvu došli iz Češke te zaposjeli velik dio učiteljskih mjesta po Slovačkoj zamijenivši nekadanje madžarske učitelje. Ni on nije pokazao osobite susretljivosti, kad je čuo, da su to Hrvati iz Zagreba, koji su jučer bili na Hlinkinoj skupštini u Trnavi. On je iz svojih novina »České Slovo«, koje svaki dan prima iz Praga i koje u zvijezde kuju ministra vanjskih poslova Beneša, upućen, da Hlinka širi mržnju prema Česima te da svojim autonomističkim separatizmom i papističkim klerikalizmom ruši češkoslovačku republiku. Šta dakle sad tu traže takvi ljudi, koji čak iz Hrvatske dolaze na protudržavne parade tog omraženoga Hlinke? Jest, čuo je, da su i Hrvati takvi rušitelji države kao i Hlinkini Slovaci. S takvima on ne će da ima posla. I brzo ih se otresao ispričavši se, da baš ima školu. A onda su dr Marković i dr Grančić otišli rihtaru (seoskom knezu). Rihtarovu kuću pokazala su im djeca na ulici. Rihtara su baš našli kod kuće. To je bio prvi čovjek, koji ih je s iskrenom prijaznošću i radošću primio. Kod njega je baš bio po nekom poslu Juro Grebić, kojemu su se oči zaiskrile od radosti, kad je čuo, da su došljaci Hrvati iz Zagreba. Jest, ta mlađeg je, sjeća se, jučer vidio u Trnavi na onoj tribini, s koje su Hlinka i drugi govornici govorili narodu.

»Bit ćete danas na objedu moji gosti,« rekao je rihtar, izakako su se čitav sat zadržali kod njega u razgovoru prolistavši osobito spomenicu Hrvatskoga Groba, u kojoj je ispisana pošlost sela, a među ostalim i prvi spomen na župnu crkvu iz godine 1589. »Povedi, Juro, gospodu po selu, neka vide, kako živu naši ljudi, i pokaži im osobito one kuće, koje imadu lijepo islikane sobe, naše narodne nošnje i uspomene iz starog doba. Dotle će biti priređen objed...«

Preko jednog sata obilazili su po selu i posjetili mnoge suće. Bili su i u kući Jure Grebića, koji

KUĆA DANAŠNJEG RIHTARA (SEOSKOGA KNEZA) U HRVATSKOM GROBU U SLOVAČKOJ
Foto dr Josip Andrić

ih je ponudio čašom dobrog vina. Grebićeva žena, na kojoj se vidjelo, da je kao djevojka negdje bila vrlo lijepa, radovala se odličnim gostima jednako kao i njen, od nje valjda tek za godinu ili dvije stariji muž. Dovela je i svoje dvije kćeri, sedmogodišnju Ruženu i petogodišnju Betku, da ih pokaže gostima..

»Imamo i desetgodišnjeg sina Janka,« pohvalila se, »ali on je još u školi.«

Njene su riječi odisale materinskom toplinom i ponosom. A njen pogled, koji je govoreći o svojoj djeci upirala u svog muža, dokazivao je, kakav duboki obiteljski sklad vlada između tih dvoje mladih ljudi.

»Kako dobra mora da je Grebićeva žena svome mužu i svojoj djeci!« rekao je dr Marković dru Grančiću, kad su na čas, pošto je Grebić bio otišao u podrum po vino, a ona izvela svoje djevojčice iz sobe, ostali sami.

»Da, vidi se i njoj i njemu na licu, da se njihove duše potpuno razumiju,« potvrdi dr Grančić. »Bit će, da im je srca združila velika ljubav njihove mladosti. Mislim, da se samo iz velike ljubavi može razviti savršen obiteljski sklad...«

Razgovor im je prekinuo Grebićev dolazak. A kad su četvrt sata kasnije izlazili iz njegove kuće, baš su se školska djeca vraćala iz škole. Tu je priliku dr Grančić upotrijebio, da djeci podijeli knjige, što ih je bio u većem broju donio iz Zagreba kao dar slovačkim Hrvatima. Djeca su radosno primila knjige i odmah otrčala, da ih odnesu kući, a poneko smionije dijete vratilo se i ponovno, ne bi li i po drugi put dobilo koju knjigu. Dotle se tu skupilo i nekoliko seljaka iz bližih kuća.

A sad su eto oba zagrebačka gosta bila za rihtarovim stolom. Domaćica je donijela na stol kokošju polivku (juhu) sa šiflinkama (krpicama), a kad je zatim ponudila kuhano kokošje meso s krumpirom i hrenom, ispričala se, što je morala kokoš skuhati, jer je ponedjeljak, pa se u selu ne može dobiti nikakvog mesa. Na koncu je Štefina, sva rumena nešto od rada u toploj kuhinji, nešto opet od stidljivosti pred stranom gospodom, donijela na stol punu zdjelu kolača.

»Ne znam, da li će vam ovaj naš belež ići u tek,« domaćica će. »To je pita s kupusom, kakvu kod nas osobito vole, pa sam htjela, da vam nešto, što je posebno naše, ponudim...«

Dr Marković nije dosta mogao nahvaliti taj belež, tako mu se svidio. A domaćica je uživala slušajući njegove riječi pohvale te je neprestano iznova nudila.

Dotle je domaćina nalijevajući izvrsno vino iz svoga vinograda već neznam koji put izricao svoju radost, što eto on kao rihtar ovog hrvatskog sela ima za svojim stolom jedamput goste i iz Hrvatske.

»Nisam nikad bio u Hrvatskoj,« govorio je, »ali znam, da su naši pradjedovi odanle došli i da smo i mi, njihovi potomci, dio onog naroda, koji tamo živi. Mi smo kao američka loza, za koju se zna, odakle je presađena k nama. Baš tako se zna, odakle smo i mi presađeni na ovo slovačko tlo. I kao što američku lozu, koja se kod nas udomaćila i srasla s našom zemljom, ne mislimo više vratiti natrag u Ameriku, tako smo i mi ovdje srasli sa slovačkom zemljom, s koje se više ne ćemo vraćati u domovinu naših pradjedova. Ali Hrvati smo i na ovoj dragoj nam slovačkoj zemlji Hrvati i ostajemo.«

»Drago nam je, što te lijepe riječi baš od vas kao poglavara sela čujemo,« kucnu se s njim oba zagrebačka gosta. »Slične smo riječi čuli i od Jure Grebića.«

»Da, da, on i ja se najbolje razumijemo,« domaćina će. »Zapravo sam, moram vam priznati, do te svijesti po njemu došao. Stariji sam doduše oko petnaest godina od njega. Ali eto on je za vrijeme svjetskog rata bio u Hrvatskoj, pa kad se odanle vratio, stao je po našem selu govoriti o Hrvatskoj kao domovini, odakle smo potekli i na koju ne smijemo zaboraviti. Naši su mu se ljudi isprva smijali, ali ja sam se u to zamislio. I kad sam sve dobro promislio, dao sam mu pravo. Odonda smo postali nerazdruživi prijatelji. I kumovao sam mu, kad se ženio. Za jučerašnji smo se dan obadvojica spremali i u Trnavu, kad smo čuli, kakva se ondje sprema hrvatska svečanost. Ali u zadnji čas su me spriječili moji rihtarski poslovi, pa je s Jurom u Trnavi mjesto mene bio evo moj sin Jožko.«

»Sve da si ti, oče, i išao, ne bih bio propustio, da i ja ono slavlje ne vidim,« upadne mladi Turinić ocu u riječ. »Bilo je zaista divno, nezaboravno! Hrvati su iz Hrvatske došli k nama, da tu kod nas proslave jednog svog velikana, kojega im je Slovačka dala. Kardinal Haulik, kojemu su jučer na njegovoj rodnoj kući u Trnavi postavili spomen-ploču, simboličan je lik, koji duhovno veže dva bratska naroda, slovački i hrvatski. I zar nismo i mi slovački Hrvati kao skupina dani od Hrvatske Slovačkoj, da budemo vjekovna veza između te dvije zemlje? Nikad ne ću zaboraviti, što nam je jedamput rekao jedan naš profesor, dok sam još išao u gimnaziju. Pitao nas je, šta mislimo, tko je Bratislavu i cijeli kraj oko našega glavnoga grada sačuvao Slovačkoj. Kad smo mu jedan ovo, drugi ono odgovorili, on će najedamput: Hrvati! Jer eto Bratislavu su od šesnaestog stoljeća upravo bili opkolili Hrvati svojim naseljima, koja su se protezala po cijelom kraju između nje i Trnave, mnogostoljetnoga kulturnog središta Slovačke.«

Oba Zagrebčanina slušala su sa zanimanjem mladoga pravnika, koji se bio sav zanio, dok je govorio. Njegove smeđe oči sanjarski su gledale preda se, a usko, ponešto blijedo lice bilo se osulo lakim rumenilom. Vidjelo se, da sve, što govori, duboko proživljuje u duši, koja je puna osjećaja i poleta.

»Bratislava i Trnava bila su u prošlosti dva vrlo značajna grada za nas Hrvate uopće,« primijeti dr Marković nadovezavši svoju misao na riječi mladog Turinića.

»Osobito Trnava,« doda dr Grančić. »Na to više puta mislim, koliko je Hrvata dolazilo na nekadanje trnavsko sveučilište.«

»Nama je tu i danas Trnava kulturno središte,« reče rihtar. »Moj se otac Franjo Turinić još godine 1876. upisao za člana Društva sv. Vojtjeha, koje nam svake godine iz Trnave šalje knjige. Za vrijeme madžarske vlasti bile su nam to glavne slovačke knjige. Pa i danas...«

Ustane od stola i dohvati s police požutjelu knjigu »Spomenicu Društva sv. Vojtjeha« iz godine 1886., te nam listajući po njoj pokaže, kako je među članovima Društva sv. Vojtjela pod brojem 3168. tiskano ime: »Turinić Franjo v Horvátskom Gurabe.«

»A hrvatskih knjiga niste nikada dobivali?« upita dr Marković.

»Nikada. Mi ni ne znamo čitati hrvatski. U kućama svojim doduše govorimo hrvatski, ali svoje narječje, koje je već i pomiješano sa slovačkim riječima. U školi i u crkvi je samo slovački jezik...« razlagao je mladi Turinić.

»Bili smo i kod vašeg župnika i kod učitelja,« spomene dr Grančić.

Rihtar samo odmahne rukom pa će s uzdahom:

»Ah, nemamo sreće. Župnik je Madžar, a učitelj Čeh. No valjda ni to ne će uvijek tako biti. Samo dok Slovačka bude mogla na sva takva mjesta postaviti svoje sinove...«

Razgovor, koji je živo tekao, najedamput prekine dr Grančić pitanjem, koje je upravio rihtaru:

»Rekli ste, da ste kumovali Grebiću, kad se ženio. Ta me njegova ženidba zanima, jer slutim, da nije bila posve obična.«

»Roman, velim vam, pravi roman,« odvrati rihtar. »Siromah Paval! Jeste li ga vidjeli? Još je prava Božja sreća, da je Grebić svojom dobrotom znao osvojiti srce svoje žene, pa je njihov život sada doista nepomućen.«

»A je li uvijek takav bio?« radoznalo upita dr Grančić.

»Ah, bilo je svega!« uzdahne rihtar. Dugo bi trajalo, da vam sve pripovijedam. No ako vas to baš tako zanima, eto moj Jožko je sve to opisao, pa neka vam dade, da pročitate...«

»Ali... kako ću, oče?« usprotivi se sin. »Ja sam to samo onako pokušao zabilježiti... A i što bi Juro rekao?«

»Ništa ne bi rekao,« odvrati rihtar. »Ja ga dobro poznam. Samo ti daj!«

Časak je Jožko oklijevao. Ali kad ga je i dr Grančić zamolio, neka mu da, ode on u drugu sobu i za čas se vrati s nekoliko školskih teka i pruži ih dru Grančiću:

»Evo tu sam to zapisao, kako su mi otac i drugi kazivali. A neke sam stvari baš i od samoga Grebića saznao.«

»Pa to je čitav roman!« usklikne dr Marković nagnuvši se dru Grančić, koji je stao listati po tekama. »To bismo morali do sutra ostati u Hrvatskom Grobu, da to sve pročitamo...«

»A koliko još kanite ostati u Trnavi?« upita mladi Turinić.

»Do četvrtka,« odgovori dr Marković. »Još ćemo pohoditi i Nitru.«

»Pa eto ponesite to i pročitajte u Trnavi, pa mi onda poštom povratite...«

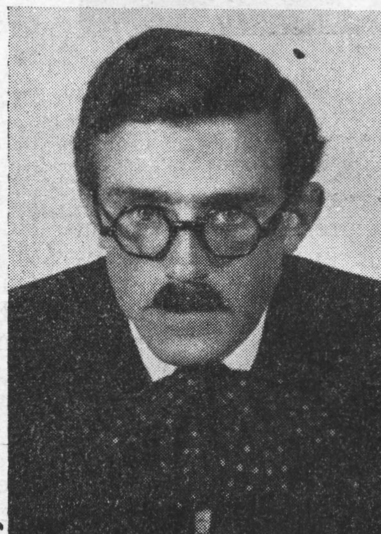
Dr Grančić pogleda radosno mladog sveučilištarca i spremajući teke u svoju kožnu torbu htjede baš nešto reći, kad se otvoriše vrata sobe, u koju uđoše Juro Grebić, Fabijan Vrbinković i Petar Marković.

»Došli smo, da se još porazgovorimo s gostima iz Hrvatske,« reče Grebić.

Bila su već četiri sata po podne, kad se dr Marković već treći put digao i rekao:

»Ali sad je ipak već krajnje vrijeme, da idemo. Lijepo nam je tu kod vas u Hrvatskom Grobu. Hvala vam, dragi naši Hrvati na vašoj ljubavi i gostoljubivosti. Ne ćemo vam to nikad zaboraviti. I u Hrvatskoj ćemo o vama pripovijedati i pisati, da vas ni stara domovina vaših pradjedova ne zaboravi...«

Dan se već posve bio okrenuo prema zapadu, kad su dr Marković i dr Grančić, ispraćeni do samovoza (auta) od rihtara, njegove obitelji i prijatelja, ostavljali Hrvatski Grob. Dr Grančić je na prozoru Grebićeve kuće vidio i lijepu glavu

PJESNIK VINKO KOS,

čija je nedavno izašla knjiga pjesama pod naslovom „Kipar" primljena s priznanjem od književne čitalačke javnosti

njegove žene, koja je sa smiješkom kimnula, kad ju je pozdravio.

A onda su za čas izjurili iz sela.

»Nezaboravan doživljaj!« Gotovo klikne dr Grančić.

»Nezaboravni ljudi!« doda dr Marković. »Naša krv, naša duša, naše srce...«

Kad su već bili blizu Slovačkoga Groba, samovoz morade stati, jer je na kotaču pukla guma. Dok je vozač namještao kotač s novom gumom, dr Marković i dr Grančić izađu iz auta.

Pedesetak koraka dalje sjedio je kraj ceste čovjek, podbočio s obje ruke glavu uprijevši lakte o koljena te se nepomično zagledao prema sunčanom zapadu, s kojega se sivkasta, kao od svile fina koprena stala da spušta na zemlju.

»Nije li ono ludi Paval?« pokaže rukom prema njemu dr Marković.

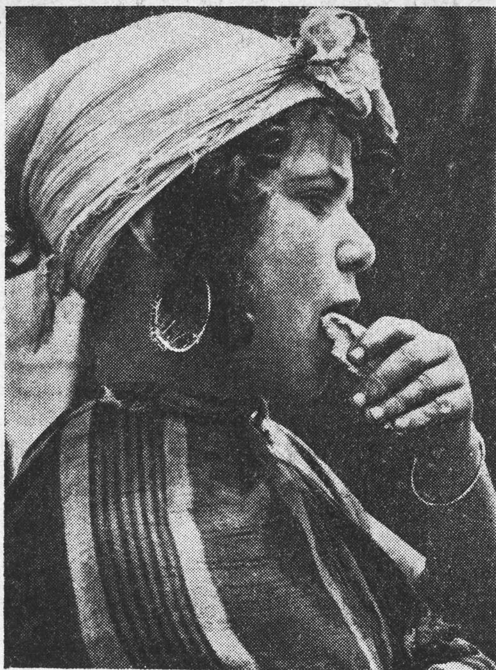
Dr Grančić pođe odmah ravno prema mjestu, gdje je čovjek sjedio.

(Nastavit će se).

Novela iz Monte Carla

IZLIJEČENA STRAST

Napisao C. Patrick Thompson

MLADA BEDUINKA

Trinaest! Opet ništa. Odahnula je teško i izvukla posljednju novčanicu iz male novčarke.

Čovjek prema njoj za stolom rulete nije ju prestao najpažljivije promatrati. U desnoj držao je nervozno cigaretu, lijevu je zagnjurio u džep svoga sakoodijela. Njegova lijeva mišica činila se čudnovato ukočena.

Igračnica, kojoj je ovaj čovjek obraćao pažnju, pripadala je tipu, koji se u Monte Carlu ne susreće odviše često: lijepa vitka žena u početku tridesetih godina, kojoj se nekako vidjelo, da je udata, da ima djece i da joj život teče urednim, mirnim putanjama.

Devet! Croupier povuče neumoljivo njenu posljednju novčanicu. Njene nosnice trgoše se, zubi su uhvatili donju usnicu i sive oči gledale su srdito u svijet. Strastvena kockarica pokaže se bjelodano u njoj.

Drhtavim prstima otvori ručnu torbicu, koju stade grozničavom ravnodušnošću pretraživati. Nije mogla naći ni najmanje novčanice. Jedan čas sjedjela je ukočena, onda polagano prijeđe rukom preko svoga bijeloga lica. Kad se ono opet pojavilo, činilo se ono još bjelije i potpuno bez izražaja. Ona skoči i ogrne se kabanicom. Ljudi su gledali za njom, kako juri iz kasina.

Jedva časak po njenu odlasku ustane i onaj čovjek, koji je još uvijek lijevu ruku držao u džepu, i poteče brzo po stubama. Kojih sto metara stupala je pred njim vitka pojava kroz modru tamu. On pođe za njom.

Išla je kratkim, brzim koracima, ali neodlučno. Činilo se isprva, da ona hiti ravno k hotelu »Beau Solei«, no najednom je promijenila smjer. Ostavila je grad za sobom i okrenula prema guduri Cradausini. Nije gledala ni lijevo ni desno, kad je stigla na most. Čovjek je bio samo još kojih pedeset koraka daleko od nje.

Na sredini mosta ona stade. Njen progonitelj, koji se približio tik do nje, vidje, kako miče usnicama, kao da mrmlja molitvu. Onda stade ražiti u torbici. Sad se učini čovjeku, da je vrijeme, pa se dotakne njena ramena. On se trgne i okrene k njemu kao vosak blijedo, preplašeno lice.

»Umirite se, gospođo!« reče on udvorno. »Vidjet ćemo, da li bismo u vašoj stvari mogli što učiniti. Vi ste podpuno propali, zar ne?«

Slijedila je duga šutnja, prije nego je smogla snage, da potvrdi.

»I posljednju novčanicu za povratak kući izgubili ste za igraćim stolom?«

Ona opet kimne glavom.

U njegovim se očima pojavi tih smiješak.

»Motrio sam vas dan na dan u igraćim dvorama. Jeste li već prije igrali?«

»Često i često,« promuca ona. »Tko ste vi?«

»Vi se ne možete okaniti,« primijeti stranac prečuvši njeno pitanje. »Da, vidim vam na licu. Naslijeđena strast, je li?«

Ona obori pogled.

»Moj otac bio je strastven igrač. I moj djed.«

»A vaš muž? Jer držim, da ste udati?«

»Moj muž ne zna ništa. On je u Londonu ravnatelj kazališta. Često putuje. Sad je baš u Americi na poslovnom putovanju.«

»Kako je to sve došlo?«

Ona je buljila u njega ne odgovarajući, jer njegov glas nije više zvučio onako udvorno kao prije.

»Odgovarajte!« zapovjedi on. »Ne razumijete li, da vas hoću pomoći?«

»Kad sam još bila neudata,« reče ona tiho, »dolazila sam ovamo svaku godinu s ocem u Monte Carlo. Gledala sam ga, kako igra. Ja sama nikad nijesam igrala. On mi nije dao. A ja sam uvijek tako željela igrati. Kad

Slika lijevo:

JAPANSKA DJECA UČE PISATI ČUČEĆI NA PODU I ISPISUJUĆI ZNAKOVE JAPANSKOG PISMA, KOJE NIJE BAŠ LAKO NAUČITI

Slika iz današnjeg Japana

sam se udala, mogla sam, kad mi je muž bio na putu, lako otići na kratko vrijeme od kuće. Rekla sam, da idem u pohode rođacima u Francuškoj. Isprva je sve bilo šala. Ali onda je postalo ozbiljno. Izgubila sam puno novaca i neprestano sam se vraćala, da nadoknadim svoje gubitke. Nijesam se više mogla otrgnuti. I pri tom sam neprestano gubila. Danas sam odviše izgubila. Ne mogu se više vratiti kući.«

»Slušajte!« reče čovjek kucajući dugim, tankim prstom po njenoj ruci. »Htio bih vam pripovijedati pripovijest. Tiče se isto tako jedne žene, talijanske grofice, koja je igrački nagon imala u krvi, kao vi. Ona je potratila ogroman imetak. Ali nije se mogla oteti igri. Imala je sina vrlo puritanskih nazora o životu. Bilo mu je osamnaest godina. S gađenjem gledao je, kako mu mati sve niže pada, i prisegao je, da će je od igraće strasti izliječiti. Jedno veče, pošto je tri noći gotovo bez prekida igrala, uhvati je on za ruku i stane je moliti, da se konačno okani te proklete igre. Ona mu se naruga, jer je baš bila dobila neku malenkost. Onda je on stane moliti, da njemu za ljubav, barem to veče ostane kod kuće, inače će on spaliti svoju ruku. Morate znati: on je bio od onake građe, od koje postaju mučenici. Ona je znala doduše, da njen sin ima pretjerane pojmove o časti. Ali njoj nije bilo ni na kraj pameti, da ga ovaj put ozbiljno shvati, i još ga iskara, da je lud i zanesen. Ona ode od kuće, imala je sreću za redom i igrala je do kasne noći. Došla je kući s punom torbicom novaca. Prvo, što je vidjela, kad je u salon stupila, bilo je, kako njen sin leži pred kaminom, u kojem je još tinjao žar, a njegova ruka... vi razumijete... Ona je bila izliječena Počela je nov život. Ali ju je udarac tako izbio iz ravnoteže, da je uvijek dobivala napadaje, kad je god vidjela svoga sina. Dođe vrijeme, da joj je postalo nesnosno živjeti više s njim, a da pri tom ne poludi. Ona prepiše polovicu preostaloga imanja na njega i ostavi ga jednom po noći, jer se nije mogla s njim oprostiti. Putovala je mnogo. Ali sakati lik njena djeteta ispunjavao je njene sne optužbama. Godinu dana za tim otišla je u samostan.«

»A sin?« upita žena.

»On nije nesretan. Godine su od njega učinile drugoga čovjeka. Nije više neumoljiv fanatik, kakav je prije bio. Koliko znam, kuša po svojim silama pomagati onima, koji su opterećeni kletvom njegove matere.«

Sjetno je gledao stranac na panoramu, koja se pred njim gubila u mraku.

»Pošlo mu je od toga vremena za rukom stati između mnogoga igrača i smrti.«

Čudnim pogledom piljila je žena na ukočenu lijevu ruku toga čovjeka. Njegova desna posegne za svilenom torbicom ganute žene.

»Smijem li?« On otvori, nađe, što je tražio, i baci mali revolver s velikim zamahom preko ograde. Dostojanstveno pruži joj opet torbicu i reče promijenjenim glasom:

»Smijem li vas sada odpratiti u vaš hotel?«

Kad su se približili osvijetljenom ulazu, povuče ju on pod jednu palmu i utisne joj smotak u ruku. Ona oćuti poznati šuštanj novčanica, te se s negodovanjem stane protiviti. Ali zašutjela je na njegove riječi:

FILMSKA GLUMICA HEIDEMARIE HATHEYER
u filmu „Jastrijebova kći"

»Ovaj novac dolazi od čovjeka, o kojem sam vam pripovijedao. Uzmite ga i zaboravite, da ste kad igrali. I,« on stane i ona opazi, kako su njegove oči prijeteći sijevnule, »mislite na to, da taj čovjek ima još zdravu desnu ruku.«

Ona pogleda na njegovu ukočenu ruku i zgrozi se. Pomislila je, što li može biti u njegovu lijevom džepu... nešto... samo ruka nije.

Rani brzi vlak nosio ju je na sjever. S njim je išla i pošta. Jedno pismo bilo je upravljeno na jednog londonskog ravnatelja kazališta, koji se upravo nalazio na poslovnom putovanju u Americi. Glasilo je:

»Moj dragi James!« Pravo si učinio, što si me obavijestio o svojim brigama zbog tvoje žene. Isto talo bilo je ispravno od te-

(Svršetak na str. 31.)

Slika desno:
ONA I NJEN JASTRIJEB, KOJEGA JE UGRABILA IZ GNIJEZDA NA VISOKOJ KLISURI, DOK JE JOŠ BIO MALEN.
Iz filma „Jastrijebova kći",
Tobis-film:

RAZBOJNIČKA KARAVANA

ROMAN IZ AFRIČKE PUSTINJE — NAPISAO KARL MAY

»Kubabiš su najglasovitija djeca velikog Abu Zetta, sihdi;[1] njihovo pleme obuhvaća više od dvadeset ferkaha, a najhrabriji među njima je En Nurab, kojemu i ja pripadam.«

»En Nurab? Poznajem ga. Njegov šejk je mudri Fadharalla-Uelab-Salem, pokraj čije sam kobile jahao.«

»Bismillah, to je dobro, fihdi, jer tek sada smijem slušati tvoj glas, premda si nevjernik iz bijedne zemlje Frankistan!«

»Kako ti je ime?«

»Moje je ime teško za jezik Evropljanina. Ono glasi Hassan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jusuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ilhak al Duli.«

Morao sam se nasmijati. Preda mnom je stajao jedan od onih Arapa, koji svojemu običnom imenu nadodaju cijelo rodoslovlje, djelomice da počaste svoje pređe, a ponajviše da naprave utisak na slušača. Zato sam odgovorio:

»Hasan-Ben-Abulfeda-Ibn-Haukal al Vardi-Jusuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak ali Duli. Jezik jednog Evropljanina može izgovoriti ime, koje napisano dosiže od Bengazija do Kašenaha. Ali ja ću te ipak zvati samo Hasan, jer Muhamed kaže: Ne govori deset riječi, gdje je dovoljna jedina jedina!«

»Moje će uho biti zatvoreno, budeš li me zvao Hasan, sihdi. Oni, koji me poznaju, zovu me Hasan el Kebihr, Hasan Veliki, jer moraš znati, da sam Djezar-Bej, zatornik ljudi!«

»Allah akbar, Bog je velik; njega pozna svaki stvor, ali o Djezar-Beju, zatorniku ljudi, nisam još nikada ni riječi čuo! Tko te tako prozvao?«

»Svaki, koji me pozna, sihdi!«

»Pa koliko si već ljudi zatro?«

On je smeteno oborio oči u tlo.

»Stepa se trese i drhće, ako se prikaže Djezar-Bej, sihdi. Ali njegovo je srce puno milosti, ustrpljivosti i milosrđa, jer ruka neka ti bude snažna poput šape pantere, ali blago poput vlati trave na polju, uči pobožni Abu Hanifza, kojega svaki vjernik sluša.«

»Takvo nije tvoje ime, i ja ću se njime tek tada služiti, kad budem uvjeren, da ga zaslužuješ!«

Stao sam slutiti, da je dobri Hasan el Kebihr usprkos svog gorostasnog stasa i arsenala oružja, što je visjelo oko njega, veoma neškodljiv čovjek. Pustinja imade svoje hvališe upravo kao i pivnica ili dvorana.

»Ja sam ga zaslužio, inače ga ne bih imao, sihdi,« odgovori on ponosno. »Pogledaj ovu pušku, ove pištolje, ovaj nož, ovaj dvosjekli mač i ovo koplje, pred kojima bježi i sam odvažni Uelad Sliman! I ti mi hoćeš uskratiti moje ime? Sam sihdi Emir mi ga je dao!«

Sihdi Emir? Možda je engleski Emery promijenio u istočnjački Emir?

»Tko je sihdi Emir?« upitah ga.

»Rabbena haliek, neka Bog poživi tebe i tvoj razum, sihdi! Zar ne poznaješ ime onoga, koji me šalje k tebi?«

Doista, on je iz našega Emerya stvorio Emira. Ljubezna želja, kojom je izrazio svoje čuđenje, morala me udobrovoljiti, ali ja sam udario u ozbiljnije žice, da ga dovedem u prave granice.

»Pričaj mi o sihdi Emeriju!«

»Bio sam u Vilmi, odakle sam vodio trgovačku karavanu u Oinder. Ti moraš naime znati, sihdi, da je Hasan el Kebihr, Hasan Veliki, glasovit khabir,[2] koji pozna sve puteve Sahare, i ima oko, kojemu ne mogu izmaći ni najmanji tragovi ni putevi.«

Ako je tome doista tako, onda mi njegova pratnja svakako mora biti od velike koristi. Odlučio sam ga odmah prokušati, da vidim, što mogu od njega dobiti.

»Govoriš li istinu, Hasane?«

On se ponosno isprsi.

»Znadeš li ti, sihdi, ko je hafiz?«

»Netko, tko napamet znade koran.«

»Ti si mudar, premda si iz zemlje Frankistana, Dakle, sihdi, Hasan-Ben-Abulfeda-Ihn-Haukal al Vardi-Jusuf-Ibn-Abul-Foslan-Ben-Ishak al Duli je hafiz, koji ti znade izreći svih stotinu i četrnaest sura i svih šest tisuća šeststotinašezdesetišest ajata Korana. A ti si kaurin. Zar sumnjaš u riječ pravog muslimana?«

»Jezik za zube, Hasane, jer nijesam navikao, da me netko grdi, makar taj bio deset puta hafiz i stoput musliman! Napni svoje pamćenje i odmah ćeš se dosjetiti, da kršćani nisu nevjernici, jer su jednako kao i vi primili svetu knjigu. Tako kažu svi mudri učitelji od Emira el Mumiaina prvoga pa sve dolje do tvog pobožnog Abu Hanife, kojega sluša svaki vjernik, kako si malo prije rekao. Ti si učio koran; a poznaješ li ti i Ilm tefir el Kuran?[3] Ondje je rečeno, da su samo parsi i poganin kauri!«

»Mudar si poput softe,[4] shidi, ali bi bio još mudriji, kad bi vjerovao, što ti rekoh!«

»Vjerovat ću ti, ako mi kažeš, koje oaze sačinjavaju ključ za Rif (obala Tripolisa i Egipta)!«

»Ain es Salah, Ghadades, Ghat, Murzuk, Audšelah i Siut.«

»A prema Sudanu?«

[1] **Gospodin.**

[2] **Vođa karavane.**
[3] **Tumačenje Korana.**
[4] **Student bogoslovije.**

»Aghades i Ahir, Vilma, Dongola, Kartum i Berber.«

»Kako se putuje iz Kordofana prema Kairu?«

»Iz Lobeidha u Kartum preko Kursija, Sancira, Koamata i Tor el Khada. Putovanje traje deset dana. Ili iz Lobeidha u Debbeh preko Baraha, Kaymara, Džebela, Haraza, Vaya i Ombelillaha. Taj je put za osam dana duži, ali bolji od prvoga.«

»Koliko treba da se dođe iz Soakena u Berber?«

»Put vodi preko glasovitog zdenca iz Ruaya i preko područja Amavera, Hadendoka i Omrama, koji su svi nubijski pastiri. Možeš ga, sihdi, prevaliti u 12 dana.«

On je odgovarao brzo, točno i takvim držanjem, iz kojega je sjala divlja zadovoljština radi sjajnog načina, na koji je položio kratak ispit.

»Hasane, vjerujem ti,« odgovorih mu. »A sada pričaj dalje! Ti si, dakle, vodio trgovačku karavanu u Cinder!«

»Iz Vilme u Cinder. Ondje sam susreo sihdi Emira. Dao mi je sve, što sam trebao, i poslao me ovamo, gdje ću naći nekog hrabrog sihdija iz Germanije i dovesti ga k njemu.«

»Gdje ga trebam naći?«

»Kod Bab-el Ghuda, gdje se iz gomile pijeska stizava u pećine Serira (kamenu pustinju). Jesi li, sihdi, čuo o zlim duhovima pustinje?«

»Poznam ih. Bojiš li ih se, Hasane?«

»Hasan el Kehr, Veliki Hasan, ne boji se ni šejtana (davola) ni zlih duhova. On znade, da će pobjeći, bude li molio surat en nas i aurat el falak. Ali ti si kršćanin i ne znaš moliti surata (sure), pa će te radi toga progutati, ako dođeš u Serir, gdje oni prebivaju.«

»Zašto si onda dozvolio, da silni Emir pođe u Bab-el Ohud? Oni će ga po svoj prilici progutati prije, nego mi dođemo.«

Taj ga neočekivani odgovor zbunio, ali on si je znao pomoći.

»Ja ću moliti za njega!«

»Zar za jednog nevjernika? Dobro, Hasane, vidim, da si dobar sin proroka. Moli i za mene: za njega surat en nas, a za mene surat el falak. Onda se ne trebamo bojati džinova pustinje. Poći ću sutra, kad se sunce digne.«

»Alah akbar, Bog velik, sihdi! On sve može i smije, ali čovjek ga mora slušati i ne smije na put u zoru. Vrijeme odlaska su tri sata poslije podne ili sveti asr, dva sa+a prije večeri.«

»Hasane, ti zaboravljaš, da to vrijeme vrijedi samo za karavane, pojedinac putnik može, međutim, otići, kad mu se prohtije.«

»Sihdi, ti si doista velik i učen fakih (pravoznanac), i ja žalim čas, koji ti je dao Franka za oca i kršćanku za majku. Vidim, da si hafiz, koji ne zna napamet samo koran, nego također ilm teffir el kuran. Bit ću ti vjeran i poslušan te voditi te, kuda hoćeš.«

»Kakve životinje imaš?«

»Nikakvu, sihdi. Odjašio sam sa dvije deve iz Cindera. Jedna mi se srušila u pustinji, a druga

je bila tako izmorena, da sam je morao prodati, kad sam prispio ovamo.«

»Onda ćemo odavle u Batnu stepskom poštom, a odanle pustinjskom poštom preko Džebel - bou - Rezala k mjestu osamnaest oaza Sibana, gdje ćemo se u Biskari opskrbiti dobrim devama za jahanje. Budi, dakle, spreman na odlazak rano u zoru, i ako me do Bab-el Ghuda uvjeriš o tvojoj hrabrosti, onda se ne ću nećkati zvati te Djezar bejem il el Kebihrom.«

»Zar možda misliš, sihdi, da sam strašivica? Ne bojim se ni lava ni samuma (pustinjskog vjetra). Hvatam asaleh (najopasniju pustinjsku zmiju) i pticu noja. Lovim gazelu i gnua, i ubijam panteru i jakrepa. Kad jekne moj glas, uzdrhće svaki, pa mi i ti ne ćeš odreći imena, koje mi pripada. Sallam aaleikum, mir bio s vama!«

S dubokim poklonom napustio je sobu.

»Zar ćete doista ispuniti našu želju, monseigneur, premda je tako velika i smiona? I već sutra hoćete da odete, a da prije nijeste uživali naše gostoprimstvo?«

»Madame, nalazimo se u položaju, koji traži brzi postupak. Ako dozvolite, zamolit ću Vas za gostoprimstvo nakon našeg povratka. Možda ćete mi dozvoliti, da dotle ostavim kod vas one svoje pokretnosti, koje ne mogu uzeti sa sobom.«

»Zacijelo, monseigneur! Odmah ću poslati na parobrod, da sve, što . . .«

»Oprostite, madame, svrnuo sam se već u Hotel de Paris.«

»Zar ste to doista učinili? Znate li, monseigneur, da je to za nas velika uvreda?«

Imao sam da čujem nekoliko prijaznih ukora, a zatim je stvar predana jednom sluzi. Upravo sam se spremao, da se povučem u naznačenu mi sobu, kad je najavljen neki Arapin, koji želi govoriti s monseigneurom. Čovjek je bio primljen u mojoj prisutnosti u sobi za razgovor.

Bio je neki mršavi i žilavi dugonja. Njegov je burnus (kaput) bio izvanredno oštećen; počupani konopci visjeli mu u komadima s kukuljice, i sve je na njemu ukazivalo na pravog sina pustinje, koji ne uzmiče ni pred kakvom opasnosti, te znade podnijeti ravnodušno svaku nevolju.

»Sal — aaleik —!« pozdravi ponosno skrativši obje riječi. Pri tom nije se primijetio ni najmanji nagib njegove glave. Kopito njegove duge puške odjeknulo je bezobzirnim glasom na mramornim pločicama, a njegovo je tamno oko, u kojemu se imala izraziti premoć slobodnog čovjeka i vjernika, pogledavalo od jednoga do drugoga.

»Govorite s njime vi, monseigneur,« prišapne mi Latreaumont. »On je Tuareg, koji je već bio kod mene radi Renalda.«

Ništa nije moglo biti za mene milije, nego da je glasnik došao baš danas.

»Sal — aal —!« odgovorih još kraće. Beduin daje tim načinom izražavanja rado spoznati stupanj poštovanja, koje pridaje drugomu. »Što želiš?«

»Ti nijesi onaj, s kojim imam da govorim!«

»Ti nemaš govoriti ni s kim drugim nego sa mnom.«

»Ne dolazim k tebi.«

»Onda možeš otići.«

Okrenuo sam se. I ostali su se okrenuli prema izlazu.

»Sihdi!« on će.

Ja sam pošao dalje.

»Sihdi!« poviče on brže.

Okrenuo sam samo glavu.

»Što još?«

»Govorit ću s tobom!«

»Onda nastoj biti uljudan, jer ću te inače otpremiti na ulicu. Kako ti je ime?«

»Zovem se Mahmud Ben Mustafa Abd Ibrahim Jaakub Ibn Bašar.«

»Ime ti je duže od pozdrava. Vaš prorok, veliki Muhamed Ibn Abdallah el Hašemi kaže: ‚Budite uljudni također s nevjernicima i neprijateljima, da nauče poštivati vašu vjeru i kaabu!' Zapamti to! Ti si Tuareg, zar ne?«

»Tuareg i Imoršah.«

»Kojeg plemena?«

»Hedžan-Bej, zatornik karavana, ne dozvoljava svojim ratnicima, da Francima kažu ime svog plemena.«

Skoro me zahvatio malen strah. Renald je, dakle, bio zarobljenik zloglasnog Hedžan-Beja! To je bilo najgore, što sam mogao doznati. Za tog sam okrutnog i smionog pustinjskog razbojnika već čuo i znao, da je strah i trepet svih karavana. Nitko nije znao reći, kojemu plemenu zapravo pripada. Njegovo je lovno područje bila čitava široka pustinja. Njegovo je ime bilo poznato od alžirske stepe sve dolje do Sudana i od egipatskih oaza sve onamo do Vadana i Valada u zapadnoj Sahari. Čas bi svanuo ovdje čas ondje i jednako brzo nestao; ali uvijek i svuda je njegova prisutnost zatražila žrtava u dobrima i ljudskim životima. Morao je imati tajna mjesta boravka, koja su ležala razasuta po čitavoj Sahari. Morao je imati agente, koji su ga obavješćavali o svakoj važnijoj trgovačkoj karavani, i bili mu od pomoći, da proda oteta dobra. Ali njegova osoba i njegova djela bili su obavijeni tajanstvenim mrakom, da je dosada bilo nemoguće svako razjašnjenje. Smatrao sam korisnim, da se prema njegovom glasniku tako vladam, kao da o njemu nijesam posve ništa čuo.

»Hedžan-Bej? To je to?«

»Zar ne poznaš zatornika karavana? Zar je tvoje uho gluho, da o njemu još ništa nije čulo? On je gospodar pustinje, strahovit u svojoj srdžbi, strašan u svom bijesu, užasan u svojoj mržnji i nepobjediv u boju. Mladi nevjernik je njegov zarobljenik.«

Nasmijao sam se.

(Nastavit će se.)

ZAHVALNICE

Napisao Tristan Bernard

Siječnja 1919.

Visoko cij. gospodine doktore Grepas!

Vagao sam 152 kilograma i sva sredstva, koja sam upotrebljavao radi mršavljenja, bila su bez koristi. Tada mi je izvjesna osoba — poslana zacijelo od Promisla — svjetovala, da se obratim k vama, mnogo cijenjeni gospodine doktore. Liječio sam se po vašem propisu, i to, kako ste izrazili, dnevnim razumnim hodanjem. Poslije sedam mjeseci bilo mi je moguće ustanoviti manjak tjelesne vage za četiri kilograma i šest stotina grama!

S velikim zadovoljstvom izražavam vam svoje najsrdačnije priznanje

Hipolit Mudrijan.

8. rujna 1919.

Visoko cij. gospodinu dru Piedastriju.

Ja potpisani Hipolit Mudrijan smatram svojom dužnošću izraziti svoju hvalu vele cijenjenomu gospodinu doktoru Piedastriju na izvrsnim rezultatima liječenja, kojim me je izliječio od teške bolesti. Imao sam otekle noge i gležnjeve, što mi je uzrokovalo doista razdražujuće bolove, i to uslijed pretjeranih i odveć dugih dnevnih hodanja. U to me na sreću svjetova moj prijatelj, da se obratim k vama. Po vašoj uputi, čuveni doktore, kvasio sam noge u blatu od rashvašene gline, i to sam činio šest mjeseci. Danas mogu reći, da sam potpuno izliječen i otoku nema ni traga. Izvolite primiti i t. d.

Odani

Hipolit Mudrijan.

4. prosinca 1920.

Visoko cij. gospodinu Primaru dru Asciuttiju.

Pošto sam mnogo sati na dan i dugo vremena stavljao gole noge u vlažnu kašu od ilovače, uhvatio sam nažalost tešku upalu dušnika. Srećom pade mi na um obratiti se k vama, koji uživate tako zaslužen glas stručnjaka, i vašoj prokušanoj, izvrsnoj metodi liječenja elektrikom zahvaljujem izliječenje svoje boljetice. S radošću ustanovljujem, da nakon liječenja od godinu dana mogu reći, da su moji dušnici gotovo izliječeni.

S tisuću hvala najodaniji

Hipolit Mudrijan.

3. ožujka 1922.

Slavnom gospodinu dru Stoppiniju, specijalisti za živčane bolesti.

Od veljače 1921. trpio sam od živčanih nastupa, priviđenja, grčeva, besanice i t. d. To je bila posljedica nesrećna liječenja elektrikom. Tada mi sretni slučaj donese adresu vaše ordinacije. Prionuo sam savjesno za vaše zapanjujuće liječenje bromurom i dva mjeseca već opažam znakove vidljivoga poboljšanja.

Očitujem vam, vele štovani gospodine doktore, svoje duboko priznanje, koje nikad ne će prestati.

Hipolit Mudrijan.

9. rujna 1923.

Doktoru Teofrastu Delpiloru, stručnomu liječniku želučanih bolesti.

Već nekoliko mjeseci moj život bio je prava muka. Moj želudac, pokvaren neumjerenim uživanjem bromure, nije mi dao ni jedan sat mira. Nebo mi se smilovalo i dalo mi je u vama upoznati prava prijatelja i dobrotvora čovječanstva. Vladajući se po naputcima, koje ste mi dali, mogu najzad potvrditi, da trpim beskrajno manje nego prije. Žitni tuk, tako zvana prekrupa, djeluje doista čudesno na želudac, kad se izluči prehrana bilo kakvom drugom hranom i kad se takvo brašno upotrebljava ne na prstoveti nego obilne mjere.

Od srca vam zahvaljujem i t. d. i t. d.

Hipolit Mudrijan.

12. kolovoza 1924.

Profesoru Higinu Cavalli, članu Liječničke akademije.

Ištete od mene neku svjedodžbu, koju biste mogli priložiti što prije k svomu izvještaju u liječničkoj akademiji. Hitam, da vas zadovoljim, ali se bojim, da je ne ćete moći upotrijebiti po svojoj želji.

Pohodio sam vas mjeseca svibnja. Pošto sam ponešto neumjereno upotrebljavao žitarice kod svoje prehrane gutajući ih svaki dan po nekoliko kilograma, ugojio sam se tako silno, da sam došao do vage zacijelo abnormalne, 184 kilograma.

Tada ste me svjetovali, da nabavim jaka konja i da se predam jahačkom sportu. Za tri dana bio sam lakši po prilici za 50 kilograma! Da, to nije pogreška pera, ponavljam po istini: pedeset kilograma u tri dana.

Možete navesti ovaj slučaj i ovaj tako nagli nazadak tjelesne vage. Ali ako vam se čini zgodno, možete u svojoj vijesti napomenuti, da podpisani nema sad nego jednu nogu. Morao sam se naime zapravo podvrći operaciji i dati si oduzeti jednu nogu, to jest lijevu, jer sam pao s konja kod prvoga svog galopa.

Izvolite primiti, ugledni gospodine profesore, izraz mojega velikoga štovanja

Hipolit Mudrijan.

NAŠOJ DOMAĆICI

10 SAVJETA KOD POSUĐIVANJA

Kad ne bi nikome ništa htjeli posuditi, bilo bi ružno, no kad bi nešto posudili, a znali bi već unaprijed, da nam ne će biti vraćeno, bilo bi ludo od nas.

Razmotrite stoga ovih 10 savjeta:

1. Znademo li, da će nam posuđene stvari biti uništene, bolje je, da u tom slučaju uopće ne činimo tu uslugu.

2. Svoje stvari ćemo posuditi onome, tko može za njih odgovarati. N. pr. vrijednu knjigu ne ćemo posuditi djetetu, ili dvokolice onome, tko ne zna voziti, niti kakav krhki predmet onome, tko ne bi mogao biti u stanju, da ga nadoknadi, u slučaju, da se taj predmet polupa. Dapače to vrijedi i u slučaju, kad bi onaj, kome smo posudili, htio načiniti takvu materijalnu žrtvu i nadomjestiti oštećeni predmet, jer tada usluga, koju smo htjeli načiniti, ne bi odgovarala toj žrtvi i nezgodnom položaju, u kojem bi se našle obje stranke.

3. Od onoga, kome smo što posudili, tražit ćemo toliko diskrecije, da ne povjerava svakome te predmete.

4. Sitnice male vrijednosti, koje se mogu lako nabaviti, ne ćemo posuđivati, jer svrha posuđivanja je, da uštedimo nekome trošak, osim ako to ne činimo za to, da ga izbavimo iz kakve neugodnosti.

5. Nezgodno je, kada nakon dugog vremena otkrijemo, da nam neka stvar nije vraćena. Mnogi se u tom slučaju ustručavaju, da vrate posuđen predmet. Da izbavimo prijatelje iz tog neugodnog položaja, dobro je, da ih nakon stanovitog vremena upozorimo na nevraćeni predmet.

6. Ne ćemo dopustiti da onaj, kome smo nešto povjerili, posuđuje taj predmet svakome, tko to od njega zatraži.

7. Izbjegavajmo posuđivanje novaca. Posudi prijatelju novac, — kaže poslovica, — i imat ćeš neprijatelja. To nije uvijek istina, no ipak se često događa, da se novac ne vrati na vrijeme.

8. Da ne zaboravimo na stvari, koje smo posudili, najbolje je da zabilježimo predmet i ime onoga, kome smo posudili, ili da nas na to podsjeća kakav drugi znak, n. pr. omot knjige ili čavao, na kojem je bio obješen taj predmet i t. d.

9. Mladeži treba da posuđujemo knjige sa mnogo opreznosti, jer snosimo veliku moralnu odgovornost i za to ćemo im dati samo djela, koja su nam dobro poznata.

10. Muž ne će posuđivati nakit ili darove, koje je sam namijenio svojoj ženi.

S. Gradišar

Za kuhinju

Kisela juha. Oguli 1 kg krumpira i nareži na kocke te kuhaj u 2 litre vode. Kad krumpiri postanu mekani, nalij na njih u vodu, u kojoj su se kuhali, pola litre mlijeka i zagusti tu juhu s malo brašna. Na koncu nasjeckaj u juhu malo kopra i zakiseli je s malo octa, a možeš u nju stući i pomiješati i jedno jaje.

Juha od graha. Uveče namoči četvrt kg bijeloga graha u hladnoj vodi. Drugi dan kuhaj taj grah, dok ne bude posve mekan, pa ga onda zgnječi i pasiraj. Posebno skuhaj mrkve, celera i drugog zelenja, pa kad je mekano, prognječi sve kroz sito, pa uspi u vodu i kašu od graha te zagusti svijetlim zaprškom. U tu juhu metni na razance narezanoga kruha, koji si prepržila na masti.

Juha od kelja. Glavicu kelja nareži na rezance. Trećinu tog narezanoga kelja pirjaj na masti sa sitno nasjeckanim lukom. Ostatak kelja kuhaj posebno i dodaj mu tri veća krumpira, narezana na kocke. Kad krumpir posane mekan, nalij juhu na onaj kupus, koji se pirjao, zaprži žutim zaprškom, pa onda još malo prokuhaj.

Kotleti od krumpira. Skuhaj pol kg krumpira, oguli ih, zgnječi na daski, posoli, dodaj 10 dkg brašna, na vrhu noža praška za pečenje, 1 jaje te umijesi tijesto. Primiješaj 20 dkg sušenog nasjeckanog mesa i načini kotlete iz tog tijesta, umoči svaki u jaje i mrvice te prži na masti, da lijepo porumene. Nosi na stol s varivom od kelja ili graha ili ponudi sa salatom. Izvrsno jelo za posne dane.

Torta od krumpira. Miješaj 4 žumanjka s 28 dkg žećera te dodaj sok i koru jednog limuna. Zatim primiješaj 28 dkg skuhanih i zgnječenih krumpira, koje si ostavila, da ohlade, pa dodaj snijeg od 4 bjelanjka i 4 žlice krupice (grisa). Sve dobro miješaj, uspi u oblik za tortu i prepeci u pečenjari. Na koncu prelij limunovom pljevom (sok od 1 limuna i 16 dkg šećera).

S. A.

PIDŽAMA ZA DIJETE

Kućni savjeti

Da krzno ostane lijepo, treba ga, a osobito oko vrata, očistiti finim, bijelim pijeskom. Pijesak mora biti prosijan. Takovim se pijeskom pospe krzno, a zatim se istrlja čistom četkom; a napokon se pijesak istrese. Ponekad valja ponoviti taj postupak. Ako je krzno duge dlake, onda ga moramo iščešljati češljem širokih zubaca. Pokislo se krzno objesi i ostavi, dok se ne posuši, a to u hladnoj prostoriji. Osušeno se krzno iščešlja češljem i iščetka mekom četkom niz dlaku. Krzno se mora često zračiti vani, a uz to ga valja čuvati od moljaca.

Kako se čisti ćilim? Ćilim ili sag treba svakoga tjedna iščetkati toplom vodom, u koju smo ulili malo terpentina. Inače se ćilimi izlupaju sa naličja, da se iz njih izbije prašina. To se radi prema potrebi, ali barem jedamput mjesečno.

Sapunica od divljeg kestena. Isijeci 6 komada krupnog divljeg kestena, pa baci u posudu sa 4 l vode. Kestene ili izribaj ili ostruži nožem. Ovo ostavi oko 4 sata na miru, a zatim procijedi kroz krpu. Sad ugrij vodu i raspjeni ju, te njom peri rublje. Takva je voda ujedno dobro sredstvo kao lužina za pranje rublja, kuhinjskog posuđa, za ribanje poda i za čišćenje mrlja na odijelu.

Posuda za kuhanje mlijeka. Za kuhanje mlijeka moramo imati uvijek jednu te istu posudu. Ta posuda mora biti čista. U njoj ne trebamo ništa drugo ni kuhati ni peći. Posudu treba iza upotrebe oprati toplom vodom, a zatim isprati ju hladnom. Ne treba je brisati, no možemo u njoj odmah kuhati svježe mlijeko.

Posude od aluminija, kad se začađavi, treba začađena mjesta natrti ili prijesnim krompirom ili kriškom jabuke, pa će pasti s njega sva čađ.

Ivan Sitarić

»Obitelj« izlazi svaki mjesec dva puta. Glavni urednik dr Josip Andrić. Odgovorni urednik Kuzma Moskatelo, Zagreb, Horvatovac 20. Adresa uredništva i uprave Zagreb, Trg Kr. Tomislava 21. Tisak Hrvatske Državne Tiskare u Zagrebu. Za tiskaru odgovara Stanislav Pintarić.

ČAROBNA FRULA

ARNAUTSKA PRIČA

Zabilježio dr Ćiro Truhelka

Bio neki čovjek sa ženom i djetetom, a imao je na paši mnogo stoke. Jednoga dana uzjaše konja, povede ženu, koja je uzjašila na kobilu držeći u naramku dijete, i pođe u planinu, da vidi, kako mu ovce napreduju. Došao do stana pa će čobanu:

»Uhvati mi ovo janje pa ga zakolji, da ga pečemo, jer smo dobro ogladnili.«

Čobanin uhvati janje, ali ovo stane plakati i blejati.

»Šta to plačeš?« upita ovca.

»Kako ne ću,« odvrati janje, »kada gospodar hoće da me kolje, a teško mi je umrijeti.«

A treba da znate, da je onaj čovjek imao čarobnu sviralu i svaki put, kada bi je nosio uza se, razumio bi životinjski govor i znao, što među sobom govore. Tako je i sada razumio janje i bi mu ga žao te reče čobaninu:

»Pusti to janje i uhvati ono tamo, da ga zakoljemo.«

I ovo stade vikati i plakati, a mati ovca ga upita, zašto plače.

»Kako ne ću, kada gospodar hoće da me kolje!«

I opet se sažali gospodaru janje i reče čobaninu, da ga pusti i uhvati treće.

Ali i to janje poče plakati i blejati, a kada ga majka ovca upita, zašto plače, odgovori isto. Ali ovca znajući, da je sudbina svega ovčijeg roda, da skončava pod nožem, odgovori janjetu:

»Ne plači, dijete, to nam je sudbina. Ako ovog ne zakolje, onog ne zakolje, ostat će gazda i družina mu gladna.«

I kada je gazda čuo, kako govori ovca, reče čobaninu:

»Uzmi ovo janje i zakolji.«

Ispekoše ga te posjedaše, da ručaju, kada li žena upita muža:

»Kaži mi, zašto si dao uhvatiti ono dvoje janjadi pa ih pustio i tek treće zaklao?«

»Ne mogu ti reći sada, nego se strpi, dok se vratimo kući.«

»A šta ne bi odmah rekao?«

»Ne mogu i ne smijem.«

Na tome osta, ma koliko ga žena napastovala.

Pošto poručaše i gazda uredi sve poslove, što mu je trebalo, krenuše kući. Kad stigoše kući, navali žena iznova na muža, da joj kaže, zašto je pustio ono dvoje janjadi a treće zaklao, a ovaj joj govoraše, da to ne smije reći, da je to tajna i da mu je suđeno, ako to oda, smjesta umrijeti.

Ali ženu muči radoznalost i ne da mira te sve navaljuje pitanjima i bila bi ga skoro navela, da svoju tajnu o svirali oda, da u taj čas ne začu svoga psa i pijetla, kako razgovaraju.

Pas naime osjećajući, da mu gazda ne će moći odoljeti ženinoj radoznalosti, poče cviliti i plakati, a pijetao skoči na ogradu i poče kukurikati.

»Što to pjevaš, nevaljalče? Zar ne vidiš, da će žena prevariti gospodara, da se oda i da nam onda umrije onaj, koji nas je hranio i branio?«

A pijetao odgovori psetu:

»Kako ne ću pjevati i smijati se, kada je u mene po trideset kokoši, a ja ih jednim zrnom kukuruze naćukam i okupim oko sebe te me slušaju i još to sam pojedem, a naš gospodar ne može vladati jednom ženom i da je nauči, kako se sluša!«

Kada to začu gazda, skoči i reče ženi:

»Hodi, da ti kažem!« I dohvati šibu, zgrabi je za vrat te joj odvali nekoliko vrućih batina. Kada je svršio, reče: »Eto radi toga sam onako učinio!«

I odonda žena nikada više nije dodijavala mužu neumjesnim pitanjima.

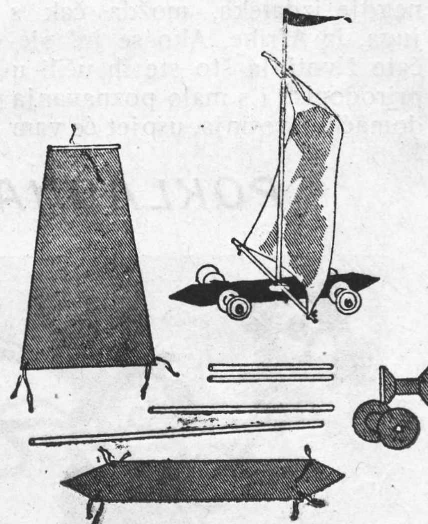
IZLIJEČENA STRAST — Svršetak sa strane 25.

be, da si tu stvar povjerio mojoj psihologijskoj tankoćutnosti, mjesto da sa svojom ženom raspravljaš na svoj prijeki način. Tako bi jedva bio odklonio katastrofu. Lukavost prema ženama ima svoje mjesto, moj dragi prijatelju. Tvoja žena nalazi se sad na povratku u London. Ona ne će nikad više igrati. Na to ti mogu dati svoju riječ. Postigao sam potpuno izliječenje. Ona će ti sve priznati i ti ćeš joj naravno oprostiti. Isto tako razumije se, da joj nikad ne ćeš spomenuti maloga računa, koji ću ti poslije tvoga povratka predložiti. Bojim se, da će se raditi o svoti funta sa četiri brojke. Uvjeren sam, da ćeš moj postupak odobriti. Uvijek tebi na službu *Henra Fyde.*«

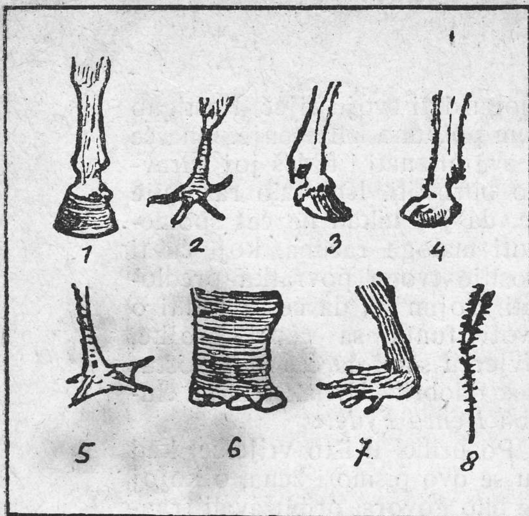
Po prilici u isto vrijeme, kad su se ovo pismo i žena, o kojoj je bilo govora, približavali francuskoj obali, sjedio je poznati glumac Henry Fyde u Parizu pred kavanom de la Paix i srkao svoj absint. Gotovo nerazjašnjiv smiješak preletio je njegovo komedijantsko lice, kad je zapalio jednu havanu i pogled mu pao na njegovu potpuno zdravu i njegovanu lijevu ruku.

Za zabavu

DJEČAK PRAVI SEBI JEDRENJAČU

Uzmi 4 špule, koje su ostale mami od konca, pa nekoliko štapića, malo ljepenke i krpicu kakvog platna ili kakve god tkanine. Iz ljepenke izreži prema slici »barku« (t. j. na oba kraja zašiljenu usku prugu ljepenke). Kroz tu ljepenku provuci dvije šipke, kojima na svaki kraj natakni po jednu špulu. Iz platna izreži prema slici jedro, prišij na oba kraja za štapiće, a onda priveži za jarbol, koji je pričvršćen za ljepenku. Takvu gotovu jedrenjaču metni na stol ili na pod, puši u jedro, pa će lijepo ići, kao da plovi.

ČIJE SU OVO NOGE?

NAGRADNI NATJEČAJ BR. 2

U jednom putničkom kovčegu, kojega je vlasnik nepoznat, nađene su pomiješane noge što se nalaze na ovoj slici. Neke noge pripadaju životinjama, kojih nema u našim krajevima, te se naslućuje, da je kovčeg došao negdje izdaleka, možda čak s juga, iz Afrike. Ako se još sjećate životinja što ste ih učili u prirodopisu i s malo poznavanja domaćih životinja, uspjet će vam pronaći, *kojim sve životinjama pripadaju ove noge?*

Ovo je drugi broj nagradnog natječaja »Obitelji.«

Rješenje ovog natječaja, kao i 4, što će još slijediti za ovim, pošaljite sve skupa, t. j. nakon objavljenih svih 6. brojeva natječaja.

Nagrade za natječaj su ove: Prva nagrada: 100 knjiga, četiri druge nagrade po pet knjiga i 30 nagrada po 1 zabavnu knjigu. Rješenja se šalju Uredništvu »Obitelji«, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

ŠALE

ŠTO JE VAŽNIJE? Budući tast: »Mladiću, nemojte nikada zaboraviti, da vam povjeravam svoje najveće blago, svoju kćer.« Jedan sat kasnije pošao je zaručnik kući, no kako je stala užasno padati kiša, zamoli svog budućeg tasta, neka mu posudi kišobran. Ali on odgovori: »Ne, oprostite, ali svoga kišobrana ne povjeravam nikom...«

DUBOKO JEZERO. Neki stranac dođe u jedno mjesto pokraj velikog jezera te upita domaćeg čovjeka: »Kolika je dubina tog vašeg jezera?« Mještanin odgovori: »Ne znamo točno. Ali lani je neki Australac ušao u jezero, pa je nestao.« Stranac se začudi: »I niste ga više mogli naći?« Mještanin odgovori mirno: »Nismo, samo smo drugi dan dobili od njega brzojav iz Australije, da mu pošaljemo njegovo odijelo...«

HLADAN TON. Marta: »Slušaj, Evice, ovo pismo tvog zaručnika odaje posve hladan ton.« Evica: »Tom je krivo njegovo zanimanje.« Marta: »A što je on?« Evica: »Činovnik u ledani...«

ZNAMENITOST MJESTA. Došao neki izletnik u jedno malo mjesto, pa upita prvoga, koga je susreo, ima li u tome mjestu kakva znamenitost. »Ima,« odgovori upitani, »eno na obali rijeke pod onim stablom stoji već godinu dana klupa, a nitko je još nije ukrao...«

POKLADNA POVORKA ČIKE DOBRIJANA

Pokladni je danas dan,
pa naš čika Dobrijan
pleše, pjeva nasmijan.

Vodi družbu iz svog stana:
Micu, Marka i Klopana,
Miša, Lilu i Krestana.

Na ples ih je poveo,
kolo s njima zapleo.
Al je čika veseo!

Idući broj »OBITELJI« izlazi 28. veljače 1942.